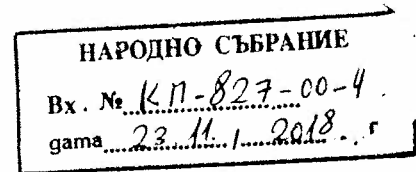

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

№ 3849/2018 г. ГП
№ 13341/2018 г.
Гр. София, 22.11.2018 г.

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
ПРИ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На вх. № КП-853-03-61/29.10.2018 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Във връзка с изпратения законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 854-01-76, внесен от госпожа Цвета Караянчева и група народни представители, Ви уведомявам за следното.

Подкрепяме идеята за прилагане на най-високата степен на защита от домашно насилие, каквато е наказателно-правната. Това би осигурило цялостен отговор на държавата, като се обхванат в пълнота и случаи, разкриващи достатъчно голяма обществена опасност, за да бъдат включени като престъпни състави в Наказателния кодекс (НК).

Същевременно обаче, въвеждането на нови състави на престъпления и особено на квалифицирани, следва да се извършва след внимателна и задълбочена преценка на вече криминализираните прояви на домашно насилие и при стриктно спазване на изискванията на Закона за нормативните актове и Указа за неговото прилагане.

Обсъжданият законопроект за изменение и допълнение на НК съответства само частично на тези изисквания.

1. Вносителите предлагат въвеждане на квалифицирани състави на редица престъпления против личността - по чл. 116, чл. 127, чл. 131, чл. 142, чл. 142а, чл. 143, чл. 144 НК, за деяния, извършени „в условията на домашно насилие“, без наличие на легално определение в НК на този квалифициращ признак.

Липсват аргументи в мотивите какво следва да се разбира под извършено престъпление „в условията (или в резултат) на домашно насилие“, както и дали обхватът на защитата се предпоставя от използваното определение за домашно насилие в чл. 2 от Закона за защита от домашното насилие и от кръга на лицата, предвидени в чл. 3 на същия закон, като извършители.

Използваната терминология „домашно насилие“, по силата на правилата за формулиране на разпоредбите на нормативните актове (глава четвърта от Указа за прилагане на ЗНА и специално чл. 37), както и за тълкуване (глава пета от ЗНА), би наложила по необходимост ползването на Закона за защита от домашното насилие. А такава препращане би било твърде неясно, предвид обстоятелството, че и действащи разпоредби от НК визират изпълнителни деяния, които включват в себе си и действия, представляващи прояви на домашно насилие (отбелязано в друга връзка от вносителите - например при сравнението на чл. 116, ал. 1, т. 3, чл. 131, ал. 1, т. 3 - убийство/телесна повреда на баща или на майка/ както и на рожден син или на рождена дъщеря с чл. 3, т. 4 и 5 от Закона за защита от домашното насилие и пр.).

Обратното също е валидно - някои от предвидените в чл. 2 от цитирания закон проявления на домашното насилие (актове на сексуално, емоционално, икономическо насилие; принудително ограничаване на личния живот, на личните права) не са преценени в най-тежките им форми като подлежащи на криминализиране (с отделни действащи изключения - вж. престъпните състави за разврат по чл. 152, ал. 2, т. 2, чл. 153 - 154).

Така предлаганите промени в НК биха създали сериозни неясноти и практически затруднения както за гражданите, така и за държавните органи при прилагане на нормите от НК, което противоречи на изискването за правна сигурност, особено когато се отнася до реализиране на наказателно-правната защита. Наложително е същностно, изрично и точно да се дефинира обхватът на целената промяна в НК - дали чрез дееца, мястото или други елементи на обективната страна, което не изисква задължително ползване на изразът „домашно насилие“.

2. Като цяло не се сочат достатъчно аргументи относно необходимостта от въвеждане на по-тежка отговорност за тези деяния с предлагания квалифициращ признак, а декларативно заявената необходимост не може да замести изискуемите за наказателен закон мотиви.

3. Предложението за криминализиране на системното психическо насилие с нормата на чл. 144а НК следва да бъде подкрепено по принцип. Важно е да се отбележи, че формулирани като резултатни („и от това настъпят вредни последици за пострадалия“) тези случаи обективно ще бъдат трудно приложими, предвид спецификата на начина на въздействие и резултата от него. Намираме за необходимо обмислянето на възможност за това престъпление наказателното производство или да се прекратява, ако пострадалият поиска това, или да се възбужда по тѣжба на пострадалия. По този начин би се постигнал по-разумен баланс между намесата на държавата и личните отношения между роднини, съпрузи и лица, живеещи при фактическо съжителство и едновременно с това ще се защитят правата на пострадалия.

4. Следва да бъдат подкрепени измененията и допълненията в чл. 177 и чл. 190

НК, с които се предлага ефективна закрила на жертвите на принудителни бракове и принудително фактическо съжителство.

5. Предложенията за изменения и допълнения на НПК и ЗИНЗС с § 15 и 16 от преходните и заключителни разпоредби следва да бъдат принципно подкрепени, тъй като с тях се транспонират отделни разпоредби на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета.

6. Проекторазпоредбата на § 14 не покрива напълно изискванията за правно-техническа прецизност. Начинът на довършване на делата, чиято подсъдност или характер се променят, не е материално-правен въпрос и не може да бъде обвързван с времето на извършване на деянието (престъплението). Липсва уредба относно начина на довършване на вече образуваните, но незавършени дела, чиито характер се променя с предлаганите изменения.

Такава уредба е безусловно необходима и систематичното ѝ място е в преходните разпоредби съгласно чл. 34 от Указ № 883/1974 г. за прилагане на Закона за нормативните актове.

С УВАЖЕНИЕ,

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

